Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Mazur)
Dosarul nr. 2a-1482/23 (2-21101133-02-2a-18042023)

D E C I Z I E

01 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

Având în componenţa sa:

Preşedintele şedinţei, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Dulghieru Dorin și Cotruță Iurie
Grefier Negrei Corina
Interpret Guzun Diana

examinând în ședință publică apelul declarat de către ***** și ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 martie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către ***** și ***** împotriva ***** privind declararea nulității deciziei, obligarea de a nu crea impedimente în realizarea convingerilor religioase și încasarea prejudiciului moral,

C O N S T A TĂ :

Pretențiile reclamantului:

La data de 05 iulie 2021 ***** a depus o cerere de chemare în judecată împotriva ***** solicitând anularea procesului-verbal nr.3 din data de 13 martie 2018 a *****.

La data de 01 septembrie 2021 ***** s-a adresat în instanță de judecată cu acțiune împotriva ***** solicitând declararea nulității deciziei luate conform procesului-verbal nr. 3 din 13.03.2018, prin care lui ***** i s-a restricționat accesul în sinagoga *****, obligarea ***** să nu creeze impedimente lui ***** întru realizarea convingerilor religioase, tradițiilor, riturilor și ceremonialului stabilitt în incinta sinagogii din ***** și încasarea în folosul reclamanților a prejudiciului moral cauzat în mărime de 250.000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din data de 07 iunie 2022 au fost conexate cauzele civile nr. 2-17857/2021 (2-21101133-12-3-05072021) la cererea de chemare în judecată înaintată de către ***** împotriva ***** ***** cu privire la anularea protocolului nr. 3 din 13.03.2018 și cauza civilă nr. 2-20609/2021 (2-21130259-12-2-02092021) la acțiunea lui ***** împotriva ***** cu privire la anularea deciziei luate conform procesului-verbal nr. 3 din 13

martie 2018; obligarea ***** să nu creeze impedimente lui ***** întru realizarea convingerilor religioase, tradițiilor, culturilor și ceremonialului stabilit în incinta sinagogii din ***** și încasarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 250.000 lei, parvenită de la Judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru – Țonov Irina, cu atribuirea numărului unic 2-17857/2021.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că, potrivit deciziei luate conform procesului-verbal nr. 3 din 13 martie 2018 lui *****, ***** și fiului lor ***** li s-a restricționat accesul în sinagoga *****.

Comunică că, aceasta a fost o consecință a faptului sesizării organelor de drept de către *****, referitor la aflarea în căutare a cetățeanului Israelului – *****, care era condamnat la 47 ani de detenție și care se ascundea în sinagogă; a faptelor infracționale comise de către ***** în privința fiului lor *****, fapt confirmat prin sentința Judecătoriei Chișinău din 12.07.2021 și plîngerea penală a lui *****, prin care ultimul reclamă *****.

Consideră că, această decizie contravine actelor normative printre care: art. 217 alin. (1); art. 220, 226, 227, 1422, 1423 Cod civil; art. 1 alin. (1); art. 2 și art. 121 alin. (1) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității; art. 1, alin. (3), art. 16 alin. (2) ale Constituției; art. 3, 17 alin. (1), (2) și (3), art. 26 alin. (1) al Legii nr. 125 din 11.05.2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie și art. 9 al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Prin încheierea protocolară a instanței de judecată din data de 16 septembrie 2022 a fost atrasă în calitate de intervenient accesoriu ***** – soția lui ***** ca persoană care este vizată în decizia contestată.

La data de 15 decembrie 2022, ***** – a intervenit în proces în calitate de intervenient principal cu pretenții proprii către Cultul Religios Iudaic din Moldova ***** invocând aceleași pretenții ca și reclamantul *****, bazate pe aceleași temeiuri și probe/

Solicită reclamanții ***** și intervenientul principal *****, declararea nulității deciziei luate conform procesului-verbal nr. 3 din 13.03.2018 prin care lui ***** i s-a restricționat accesul în sinagoga *****, obligarea ***** să nu creeze impedimente lui ***** întru realizarea convingerilor religioase, tradițiilor, riturilor și ceremonialului stabilitt în incinta sinagogii din ***** și încasarea în folosul reclamanților a prejudiciului moral cauzat în mărime de 250.000 lei.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 martie 2023 s-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de către ***** și ***** împotriva ***** cu privire la declararea nulității deciziei luate conform procesului-verbal nr. 3 din 13.03.2018 de restricționare a accesului în sinagogă, obligarea de a nu crea impedimente în realizarea convingerilor religioase, tradițiilor, riturilor și

ceremonialul stabilit în incinta sinagogii, încasarea prejudiciului moral de 250.000 lei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 24 martie 2023 au declarat apel ***** și ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 martie 2023, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei decizii noi cu privire la admiterea acțiunii.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea apelului au invocat apelanții că instanţa a motivat respingerea acţiunii pe motiv că din momentul emiterii procesului-verbal respectiv – 13.03.2018 şi data adresării în instanţă – 05.07.2021 au trecut mai mult de 3 ani. Această concluzie a instanţei vine în contradicţie cu materialele cauzei şi circumstanţelor de fapt, sau despre existenţa acestui proces-verbal reclamantul ***** a aflat abia la începutul anului 2019, respectiv termenul de 3 ani nefiind depăşit.

Susțin apelanții că, instanţa pentru a nu reţine argumentul reclamantului, eronat a confundat noţiunea de nefrecventare a sinagogii şi existenţa de fapt a actului - procesul- verbal din 13.03.2018, ori, pârâtul nu a confirmat în nici un fel aducerea la cunoştinţă a procesului-verbal către reclamanţi la 13.03.2018.

Declară că, în explicaţiile date poliţiei de către semnatarii acestui proces-verbal se confirmă că el nu a fost semnat la data emiterii, or, potrivit explicaţiilor datate cu 02.04.2018, cetăţenii ***** menţionează că reclamanţilor nu li se restricţionează accesul în Singagoă, ceea ce denotă că la acea dată acest proces-verbal nu exista. Mai mult, în explicaţia directorului ***** ultimul menţionează că ***** a frecventat Sinagoga şi la 30.03.2018. Totodată ei nu menţionează despre existenţa procesului-verbal din 13.03.2018.

Menționează că, acţiunea de restricţionare a accesului în Sinagogă constituie o încălcare continuă, acţiune care nu poate fi supusă termenului de prescripţie.

Invocă că, pârâtul nu a înaintat o cerere prin care ridică excepţia de tardivitate şi o încheiere în acest sens instanţa nu a emis. Ca consecinţă respingerea acţiunii ca prescrisă este una ilegală.

Consideră apelanții că, procesul-verbal contestat este un act care urmează a fi supus nulităţii absolute sau este unul ilegal, fiindu-i aplicabile dispozițiile art. 217 și 220 Codul civil. Astfel, procesul-verbal contravine normelor imperative ale legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

Apelanții ***** și ***** și reprezentantul acestora avocatul Mazur Ion în ședința instanței de apel au susținut cererea de apel, solicitând admiterea acesteia în sensul declarat.

Reprezentantul intimatului Cultul Religios Iudaic din Moldova *****, avocatul Bîtcă Andrei în ședință nu s-a prezentat, deși a fost citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei, astfel în temeiul dispozițiilor art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa intimatului.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 23 martie 2023, cererea de apel fiind depusă la data de 24 martie 2023, astfel, Colegiul constată că apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

Potrivit dispoziţiilor art. 118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu art. 373 alin. alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi casată integral, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată a lui ***** și *****, reieșind din următoarele considerente.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din conținutul actelor cauzei se atestă că, prin procesul-verbal nr. 3 al ***** din 03 martie 2018 s-a decis de a interzice lui ***** și soției sale accesul în sinagogă. Totodată, s-a admis accesul în sinagogă lui ***** și soției sale ***** doar cu acordul principalului rabin al Moldovei *****. (f.d.83)

Nefiind de acord cu interdicțiile impuse, la data de 04 februarie 2020, ***** s-a adresat cu o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea procesului-verbal nr. 3 al ***** din 03 martie 2018, cu asigurarea accesului lui ***** și ***** în sinagogă, (f.d.50-51) însă pârâtul nu a reacționat la cererea expediată.

În prima instanță pârâtul Cultul Religios Iudaic din Moldova *****, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Bîtcă Andrei a solicitat respingerea acțiunii ca fiind tardivă.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a respins acțiunea ca tardivă acțiunea, bazându-se pe declarațiile reprezentantului pârâtului, precum că decizia luată a fost adusă la cunoștința reclamanților în martie 2018, iar instanța deși a stabilit că atare probe nu au fost prezentate, a luat act de faptul că reclamanții nu frecventează adunările din sinagogă din martie 2018.

În debut, Colegiul civil consideră necesar a specifica că, prezentei cauze, raportat la data emiterii actului contestat, îi sunt aplicabile dispozițiile legii în vigoare până la introducerea modificărilor Codului civil,

În conformitate cu prevederile art. 267 alin. (1) Cod civil (în redacția legii în vigoare până la 01.03.2019) termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Potrivit art. 271 Cod civil, acţiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripţie extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripţia, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripţia poate fi opusă de îndreptăţit numai în cazul în care instanţa se pronunţă asupra fondului.

Conform art. 272 alin. (1) Cod civil, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Colegiul civil consideră ca fiind arbitrară și formală abordarea primei instanțe cu referire la omiterea termenului de prescripție, or la materialele cauzei nu au fost prezentate careva probe cu referire la momentul la care reclamanții ***** și ***** au aflat despre încălcarea dreptului acestora, dat fiind faptul că declarațiile acestora sunt rupte din context, or faptul că aceștia nu frecventează sinagoga din luna martie 2018 pe motiv că în privința acestora se făceau anumite provocări, nu poate echivala cu faptul că aceștia au cunoscut existența procesului verbal din 03 martie 2018 din momentul adoptării acestuia.

Mai mult ca atât, în instanța de apel a fost anexată copia cererii lui ***** din 01.04.2019, prin care ultimul se adresează Inspectoratului de Poliției Rîșcani, mun. Chișinău în vederea eliberării procesului verbal nr. 3 din 03 martie 2018.

Or, prevederile legii stabilesc că termenul de prescripție începe a curge din momentul în care persoana a aflat despre încălcarea dreptului său, iar în lipsa unor indicii clari în acest sens, termenul respectiv nu poate fi interpretat restrictiv în detrimentul reclamantului, cu raportarea la data adoptării actului contestat.

Astfel, s-a stabilit cu certitudine că prin respingerea acțiunii reclamanților ***** și ***** ca fiind tardivă în ipoteza în care nu există careva probe cu privire la momentul aducerii la cunoștință al actului contestat, iar ultimii invocă că au aflat despre decizia adoptată la începutul anului 2019, instanța riscă să încalce reclamanților dreptul de acces la justiţie prevăzut de art.6 CtEDO.

În consecință, Colegiul civil notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de fond prin hotărârea contestată, soldată cu neexaminarea fondului cauzei, axată pe criterii formale de blanchetă, nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil.

Pe de altă parte, reclamanții ***** și ***** își întemeiază acțiunea pe dispozițiile art. 217 și art. 220 Codul civil, adică norme care se referă la nulitatea absolută al actului juridic civil.

În temeiul dispozițiilor art. 217 alin. (1), (3) Codul civil, (1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată o invocă din oficiu. (3) Acţiunea în constatare a nulităţii absolute este imprescriptibilă.

Conform art. 220 alin. (1) Codul civil, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 9 CEDO, (1) Orice persoană are dreptul la libertate de gândire, de conştiinţă şi de religie ; acest drept include libertatea de a-şi schimba religia sau convingerile, precum şi libertatea de a-şi manifesta religia sau convingerea în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin cult, învăţământ, practici şi îndeplinirea ritualurilor. (2) *Libertatea de a-şi manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică*, constituie măsuri necesare pentru siguranţa publică, protecţia ordinii, a sănătăţii, a moralei publice, a drepturilor şi a libertăţilor altora.

Colegiul civil accentuează că principiul consfințit la art. 9 CEDO cu privire la libertatea de gândire, conștiință și religie reprezintă unul din fundamentele unei societăți democratice în sensul Convenției și care figurează printre elementele cele mai esențiale ale identității persoanelor credincioase și ale concepțiilor acestora despre viață.

Prevederile art. 9 garantează atât libertatea persoanei de a practica o religie, cât și obligația pozitivă al statului în neimplicarea realizării libertății date – precum asigurarea unei protecții adecvate împotriva terților la realizarea convingerilor religioase.

Deasemenea, libertatea de religie presupune și curmarea oricărei ingerințe arbitrare în exercitarea convingerilor religioase, iar pentru ca asemenea ingerință să existe, este necesară o legătură esențială dintre actul care reprezintă manifestarea propriu zisă al ingerinței și religia împărtășită.

Astfel, reprezintă o ingerință în libertatea religiei:

- refuzul de înregistra oficial un cult religios, în cazul când înregistrarea reprezintă o condiție formală investită prin lege pentru a manifesta religia (cz.Mitropolia Basarabiei și alții împotriva Moldovei)

- sancțiunea pentru exercitarea drepturilor religioase (ex.cz. Masaev împotriva Moldovei).

- interdicția pentru a se deplasa, ce face imposibilă participarea la rugăciune.

- obligația de a depune declarații de participarea la măsuri religioase pentru a fi investit în funcție.

Totodată, în ceea ce prevede ingerințele în libertatea de gândire, conștiință și religie, urmează a se ține cont de principiul proporționalității, care presupune regula „triplului test”: a) limitarea este prevăzută de lege, b) protejează un interes legitim, c) să fie necesară într-o societate democratică.

Potrivit dispozițiilor art. 31 alin. (1) Constituția Republicii Moldova, libertatea conştiinţei este garantată. Ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranţă şi de respect reciproc.

În conformitate cu art. 4 alin. (1) al Legii nr. 125 din 11.05.2007 privind libertatea de conştiinţă, de gîndire şi de religie, (1) *Orice persoană are dreptul la libertatea de gîndire, de conştiinţă şi de religie*. Acest drept trebuie exercitat în spirit de toleranţă şi de respect reciproc şi cuprinde libertatea de a aparţine sau nu unei anumite religii, de a avea sau nu anumite convingeri, de a-şi schimba religia sau convingerile, de a profesa religia sau convingerile în mod individual sau în comun, în public sau în particular, prin învăţătură, practici religioase, cult şi îndeplinirea riturilor. *Fiecare persoană şi comunitate religioasă poate adera liber la orice cult religios*.

Iar alin. (2) al aceluiași articol statuează că, exercitarea dreptului la libertatea de manifestare a convingerilor sau a credinţei religioase poate fi restrînsă, în

condiţiile legii, *numai în cazul în care această restrîngere urmăreşte un scop legitim şi reprezintă, într-o societate democratică, măsuri necesare pentru siguranţa publică, menţinerea ordinii publice, ocrotirea sănătăţii şi a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor şi libertăţilor persoanei*.

Potrivit dispozițiilor art. 5 alin. (1) Legii nr. 125 din 11.05.2007, (1) *Nimeni nu poate fi constrîns să practice sau nu exerciţiul religios al vreunui cult, să se asocieze sau nu la vreun cult, să contribuie sau nu la cheltuielile vreunui cult religios*.

Iar art. 7 alin. (1) și (2) din Legea nr. 125 din 11.05.2007 prevăd că, (1) Dreptul de asociere religioasă al credincioşilor şi al comunităţilor lor este apărat pe cale juridică sau pe cale administrativă în cadrul supravegherii de către stat a procesului de respectare a legalităţii. Din iniţiativa credincioşilor, acţiunile organelor şi organizaţiilor de stat, ale persoanelor cu funcţie de răspundere, precum şi ale persoanelor private, care creează dificultăţi la constituirea comunităţilor religioase şi desfăşurarea activităţii lor legitime pot fi reclamate în justiţie sau petiţionate. (2) Apărarea judiciară sau administrativă a dreptului de asociere religioasă al credincioşilor poate avea ca urmare restabilirea dreptului încălcat, curmarea acţiunilor organelor şi organizaţiilor de stat, ale persoanelor cu funcţie de răspundere, precum şi ale persoanelor private care creează dificultăţi în exercitarea dreptului respectiv, repararea prejudiciului cauzat prin violarea acestui drept.

Astfel, Colegiul civil consideră că, procesul-verbal nr. 3 al ***** din 03 martie 2018, prin care s-a interzis lui ***** și soției sale ***** accesul în sinagogă, reprezintă un act care contravine în mod flagrant dispozițiilor art. 5 alin. (1) Legii nr. 125 din 11.05.2007 și constituie o ingerință nejustificată și neproporțională în realizarea dreptului reclamanților de a-și realiza convingerile religioase prin participarea la ceremoniile religioase organizate în cadrul *****.

Colegiul civil consideră că, de fapt interdicția deliberată al accesului în sinagogă reprezintă o sancționare prea severă al reclamanților ***** și *****, care nu are la bază careva fundament factologic și reprezintă mai degrabă o măsură represivă îndreptată împotriva acestora pentru depunerea de către reclamanții la organele de forță mai multor plângeri, prin care se reclamă comiterea unor fapte pretins ilegale al membrilor sinagogii „*****”. (f.d.34-47)

Astfel, în opinia instanțe de apel, atare metodă poate fi aplicată în mod arbitrar de către pârât pentru o multitudine de situații, fără cercetarea propriu-zisă al esenței problemei, pentru înlăturarea persoanelor nonconformiste și incomode din cadrul cultului și impunerea unei anumite conduite, fapt ce vine în contradicție cu libertatea de conștiință, de gândire și de religie.

Corespunzător, în opinia instanței de apel relațiile tensionate dintre reclamanții ***** și ***** și membrii cultului religios nicidecum nu pot constitui

un temei ce justifică restrângerea drepturilor acestora, prin interdicția de acces în sinagogă și participarea acestora la ceremonii.

Astfel, indiferent de atitudinea interpersonală între membrii cultului religios, dreptul la libertatea de gîndire, de conştiinţă şi de religie urmează a fi exercitat în spirit de toleranţă şi de respect reciproc, cu acceptarea diversității de opinii.

Dealtfel, art. 9 § 2 din Convenție implică faptul că orice ingerință în exercitarea dreptului la libertatea de religie trebuie să răspundă unei „nevoi sociale imperative"; într-adevăr, termenul „necesară" nu are flexibilitatea unor termeni precum „util" sau „adecvat" (Sviato-Mykhailivska Parafiya împotriva Ucrainei, pct. 116).

În această ordine de idei, urmărind dezideratele enunțate supra, pârâtul ***** nu a demonstrat că măsura adoptată prin privarea reclamanților de dreptul de a intra în sinagogă reprezintă o nevoie socială imperativă și ar fi proporțională cu scopul legitim urmărit, or necesitatea respectării ordinii interne în sinagogă, probabilitatea căreia poate fi pusă sub semnul de întrebare la caz, or careva probe care să fortifice această poziție nu au fost prezentate, nu trebuie să aducă atingere libertății persoanei însăși. Astfel, instanța consideră că motivele invocate de către pârât potrivit actului contestat nu sunt suficiente pentru a stabili reclamanților o sancțiune atât de dură.

Prin prisma Convenției, autoritățile naționale nu sunt îndreptățite să pună sub semnul întrebării sinceritatea convingerilor unei persoane fără a-și justifica poziția cu probe concrete și convingătoare.

Mai mult ca atât, persoana care susține că un act se încadrează în sfera dreptului la libertatea sa de a-și manifesta religia sau convingerea nu este obligată să demonstreze că a acționat în conformitate cu un imperativ al religiei în cauză (Eweida și alții împotriva Regatului Unit)

Atunci când apreciază dacă o ingerință este proporțională sau nu, Curtea recunoaște statelor părți la Convenție o anumită marjă de apreciere pentru a evalua existența și întinderea necesității acesteia.

În ceea ce privește art. 9 din Convenție, este așadar oportun, în principiu, să se acorde statului o largă marjă de apreciere pentru a decide dacă și în ce măsură este „necesară" o restrângere a dreptului de a-și manifesta religia sau convingerea. Cu toate acestea, pentru a determina amploarea marjei de apreciere într-o anumită cauză, urmează totodată să ia în considerare atât problema specifică din cazul respectiv, cât și problema generală ridicată de art. 9, și anume necesitatea de a menține un pluralism religios veritabil, care este esențial pentru supraviețuirea unei societăți democratice.

În concluzie, Colegiul civil consideră că motivele invocate de pârâtul ***** prin care s-a adoptat decizia de a restricționa reclamanților ***** și ***** în

sinagogă, este o măsură disproporționată și neîntemeiată, în condițiile în care pârâtul nu a demonstrat că pretinsele fapte al reclamanților care deviază de la regulile de conduită în cadrul sinagogii au avut loc într-adevăr.

Dealtfel, nu fiecare conduită necorespunzătoare urmează a fi sancționată într-o modalitate radicală, prin excluderea persoanelor din circuitul vieții cultului religios, ci aceasta urmează a fi analizată prin prisma impactului acesteia asupra membrilor comunității religioase, iar decizia adoptată în această privință trebuie să fie una proporțională cu scopul legitim urmărit și să urmărească o nevoie socială, ceea ce nu a fost stabilit în prezenta cauză.

Colegiul civil, a stabilit că, deși potrivit procesului-verbal nr. 3 din 13.03.2018 se face trimitere la interdicția lui ***** și soției sale ***** de acces în sinagogă, fără nici un dubiu este clar că aceste restricții de fapt sunt impuse lui ***** și *****, care este soția ultimului, or indicarea greșită al numelui acestora nu reprezintă un temei justificator de a respinge acțiunea reclamanților, după cum a adițional a indicat prima instanță în hotărârea contestată.

Prin urmare, instanța de apel consideră că hotărârea primei instanțe este una neîntemeiată, adoptată cu aplicarea eronată al normelor de drept material, iar cererea reclamanților ***** și ***** cu privire la declararea nulității al deciziei luate de Cultul Religios Iudaic din Moldova ***** conform procesului-verbal nr. 3 din 13.03.2018 de restricție a accesului în sinagogă, este una întemeiată, care urmează a fi admisă.

Potrivit art. 1398 alin. (1) Codul civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, *iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune*.

Cu referire la cerința reclamanților cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 250.000 lei, Colegiul civil consideră necesar de a le respinge dat fiind faptul că această obligație nu este prevăzută de lege.

Astfel, din considerentele menţionate, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite apelul, de a casa integral hotărârea primei instanţe şi de a pronunţa o nouă hotărâre, prin care acţiunea depusă de ***** și ***** împotriva *****, urmează a fi admisă parțial, prin care se anulează decizia luată de Cultul Religios Iudaic din Moldova ***** din 13.03.2018 conform procesului-verbal din 13.03.2018 de restricție a accesului în sinagogă.

În conformitate cu art. art. 385 lit. c), 389-390 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E:

Apelul declarat de către ***** și ***** se admite.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 martie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către ***** și ***** împotriva ***** privind declararea nulității deciziei, obligarea de a nu crea impedimente în realizarea convingerilor religioase și încasarea prejudiciului moral, și, pe cauza dată se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată.

Se anulează decizia luată de Cultul Religios Iudaic din Moldova ***** din 13.03.2018 conform procesului-verbal din 13.03.2018 de restricție a accesului în sinagogă.

În rest, pretențiile reclamanților ***** și ***** se resping, ca fiind neîntemeiate.

Decizia poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, de la data comunicării deciziei motivate, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Dulghieru Dorin

Cotruță Iurie